

KASETSART
UNIVERSITY

การพัฒนา งานประจำสู่งานวิจัย (R2R: Routine to Research)

มณฑาทิพย์ ไสมีชัย
คณวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
E-mail: fformts@ku.ac.th

เอกสารประกอบการฝึกอบรม การพัฒนาศักยภาพบุคลากร รุ่นที่ 7 หลักสูตร การพัฒนาโครงการและการปฏิบัติงานวิจัยด้านป่าไม้

โดย ส่วนส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

วันที่ 6 มกราคม 2563 เวลา 13:00-16:00 น. ณ ห้องประชุม 1 อาคารเทียมคมกฤษ กรมป่าไม้ กรุงเทพมหานคร

CONTENT

R2R: Routine to Research

- ความหมาย/ความสำคัญของ R2R
- องค์ประกอบของ R2R
- ระเบียบวิธีวิจัยของ R2R
- ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ R2R
- ปัจจัยแห่งความสำเร็จและความยั่งยืนของ R2R
- 10 ข้อ “ไม่” ของ R2R

Routine of RFD

- โครงสร้างของกรมป่าไม้ (Structure)
- บทบาทหน้าที่ของกรมป่าไม้ (Functions)
- งานประจำ/งานให้บริการของกรมป่าไม้ (Routine)

Research of RFD

- จะทำงานวิจัยอะไรบ้าง

โอกาสที่ท่านทั้งหลายจะช่วยกันทำนุบำรุงบ้านเมืองในด้าน
กสิกรรม และเกษตรกรรมยังมีอยู่มาก ขอท่านจงใช้วิชา
ความรู้ที่ได้ศึกษามาให้เกิดประโยชน์ ทั้งพยายามฝึกฝน
ตนเองเพื่อได้ความรู้เพิ่มพูนยิ่งขึ้นต่อไป เพราะบรรดา
วิทยาการทุกแขนงย่อมวิวัฒนาการต่อไปอยู่เสมอ อันเป็น
ผลจากการค้นคว้าเพิ่มเติม จงมีความซื่อสัตย์สุจริต
ขยันหมั่นเพียรในการทำงาน มั่นอยู่ในศีลธรรมอันดี เพื่อเป็น
เกียรติและเป็นศรีแก่ตัวท่านเองและสถานศึกษาแห่งนี้

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตร

ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๐๑

ความหมาย/ความสำคัญของ R2R

R2R เป็นการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย ผลลัพธ์ของ R2R ไม่ได้หวังเพียงได้ผลงานวิจัย แต่มีเป้าหมายเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนางานประจำ และเราใช้ R2R เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อพัฒนางาน ขับเคลื่อนองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

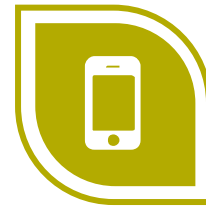
พัฒนางานประจำ
ให้เป็นงานวิจัย

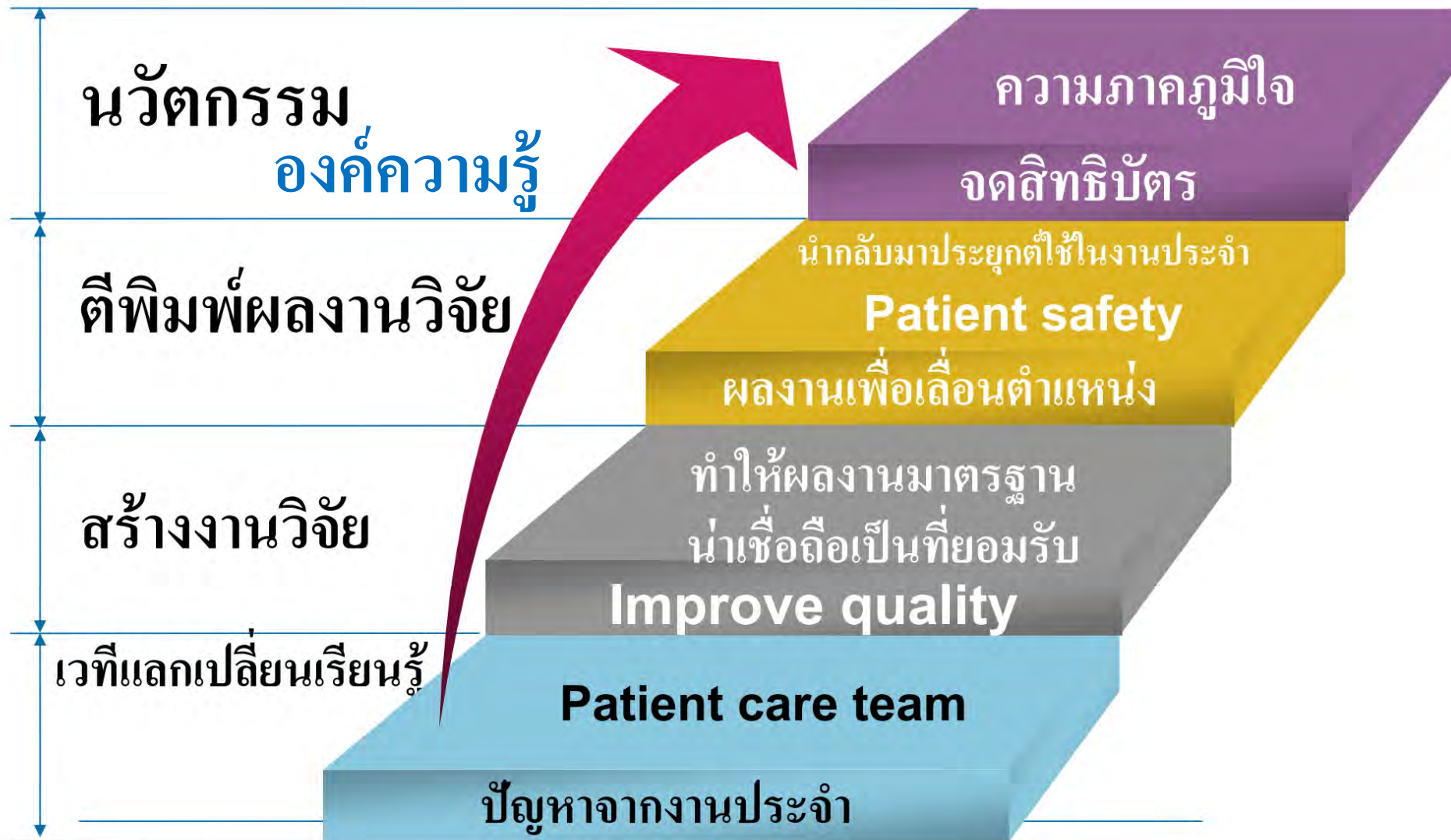
เปลี่ยนปัญหาหน้างาน
ให้เป็นงานวิจัย

พัฒนา “คน” & “งาน”
ขับเคลื่อนองค์กร
ไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

กระบวนการของ R2R

องค์ประกอบของ R2R

1. โจทย์วิจัย R2R

มาจาก...เพื่อแก้ปัญหาหน้างาน จากงานประจำ

2. ผู้ทำวิจัย

เป็นผู้ทำงานประจำนั่นเองและแสดงบทบาทหลักของงานวิจัย

3. ผลลัพธ์ของงานวิจัย

ควรวัดถึงผลต่อผู้รับบริการโดยตรง

4. การนำเสนอผลการวิจัยไปใช้

สามารถนำไปปรับปรุงการบริการให้ดีขึ้นในบริบทขององค์กรนั้นๆ ได้

ระเบียบวิธีวิจัยของ R2R

- ☐ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)
- ☐ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
- ☐ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ที่มีความเหมาะสม และเชื่อถือได้

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ R2R

1. กลุ่มผู้วิจัย

- เริ่มต้นจากใจที่อยากพัฒนางานประจำ
- ค้นหาคำถามที่เป็นกุญแจไปสู่การพัฒนาการบริหาร
- ผลลัพธ์จาก R2R ทำให้ ส.ป.ก. (สุข สนุก ปัญญา ก้าวหน้า)

2. คุณอำนวย

- อำนวยความสะดวกต่อการทำกิจกรรม R2R โดยใช้แนวคิด KM (Knowledge Management)
- การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการต่อยอด
- การสนับสนุนกิจกรรม R2R เชิงรุก
- มีการวิพากษ์งานวิจัยอย่างสร้างสรรค์

3. ผู้บริหาร

- มีความรู้ ความเข้าใจ ถึงแนวคิดและปรัชญา R2R อย่างแท้จริง
- ให้การสนับสนุนกิจกรรม R2R อย่างเหมาะสม
- ใช้ R2R เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน พัฒนางาน และนำพาองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

ปัจจัยแห่งความสำเร็จและยั่งยืนของ R2R

- ❖ เกิดประโยชน์กับผู้รับบริการ
- ❖ พัฒนางองค์กรให้ก้าวหน้า
- ❖ ผู้ปฏิบัติงานมีความสุข สนุกกับงาน
- ❖ R2R กลายเป็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมองค์กร

ลักษณะของ R2R

- เริ่มจากปัญหา/คำถามวิจัยที่ได้จากหน้างาน หรืองานประจำ
- มีเป้าหมายชัดเจนว่า จะแก้ไขปัญหา พัฒนา หรือขยายผล
- พิสูจน์หาคำตอบด้วยวิธีการที่น่าเชื่อถือ
- ช่วยพัฒนาข้อมูล ฐานข้อมูลให้เกิดประโยชน์
- ยืดหยุ่นในรูปแบบการวิจัย (ไม่มีรูปแบบตายตัว)
- เปิดพื้นที่สำหรับแนวคิดใหม่ๆ ในการทำงาน
- สร้างเสริมศักยภาพคนทำงาน
- เป็นเครื่องมือที่ช่วยคนทำงานในการสร้างความรู้
- ถ้าผลงานได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ ก็จะเป็นผลลัพธ์ที่เพิ่มคุณค่า องค์ประกอบที่สำคัญของ R2R

10 ข้อ “ไม่” ของ R2R

1. R2R “ไม่” ใ้ระเบียบวิธีวิจัยใหม่
2. R2R “ไม่” ใ้งานวิจัยขึ้นหึ่งที่ทอดทิ้งการลงสู่ปฏิบัติ
3. R2R “ไม่” จำกัดเฉพาะปัญหาทางคลินิก
ฝ่ายสนับสนุนรวมถึง Back Office ก็สามารททำ R2R ได้
4. งานวิจัย R2R “ไม่” ควรรมาเดี่ยว ชวนผู้ข้องเกี่ยวทำกันเป็นทีม
5. “ไม่” เคยมีความรู้เรื่องวิจัย ก็เริ่มทำ R2R ได้ (ระเบียบวิธีวิจัยและสถิติ สามารทเรียนรู้และรับการสนับสนุนจากทีมคุณอำนวยระหว่างทำวิจัย R2R ได้)
6. การเริ่มทำ R2R “ไม่” ได้เริ่มจากความอยากทำวิจัย แต่เริ่มจากใจที่มีความต้องการพัฒนางานประจำของตนเอง
7. ผู้เริ่มทำวิจัย R2R “ไม่” ควรเริ่มด้วยการอบรมระเบียบวิธีวิจัยและสถิติ แต่ควรเริ่มจากการค้นหาประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับปัญหาจากงานประจำที่ผ่านการวิเคราะห์จากผู้ร่วมงาน และผ่านการสืบค้นอย่างเหมาะสม

8. R2R มัก “ไม่” ต้องการทุนวิจัยจำนวนมาก
เนื่องจากเป็นงานประจำที่ต้องให้บริการอยู่แล้ว
9. ความสำเร็จของงาน R2R “ไม่” ได้วัดที่จำนวนผลงานวิจัย
10. งานวิจัย R2R “ไม่” ใ้งานวิจัยชั้นสอง งานวิจัย R2R ต้องมีความแม่นยำและเชื่อถือได้ (แต่โดยส่วนใหญ่งานวิจัย R2R ไม่ต้องการระเบียบวิจัยและการวิเคราะห์ทางสถิติที่ซับซ้อน)

ลักษณะของ R2R

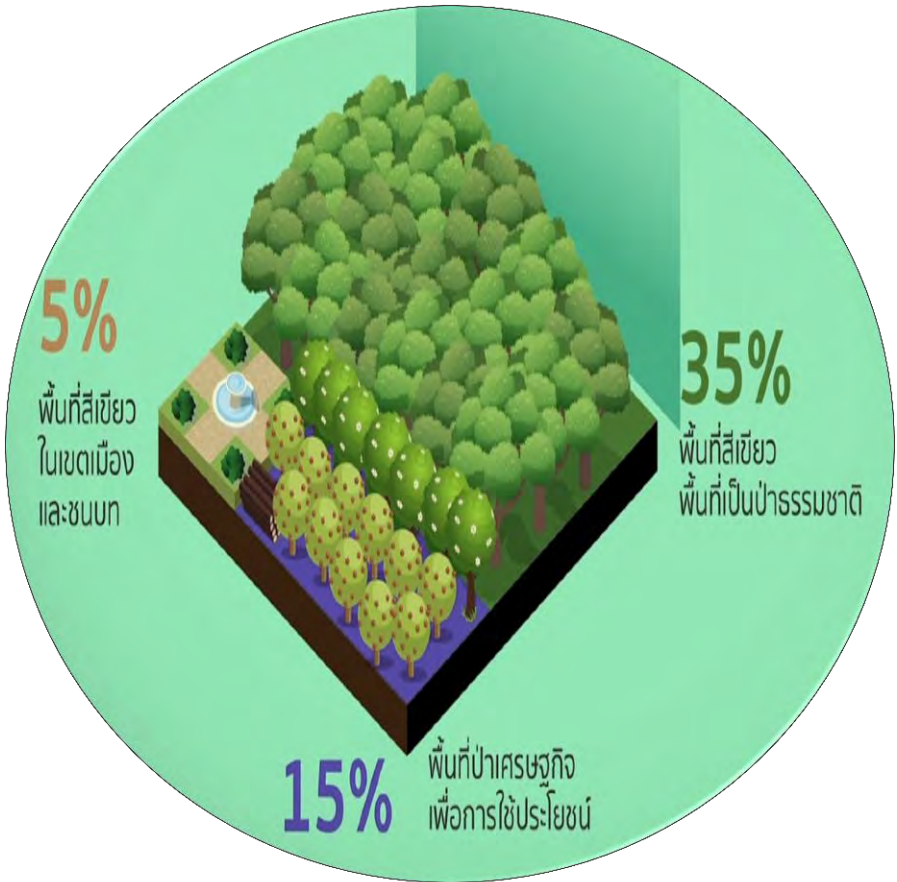
- ❑ เริ่มจากปัญหา/คำถามวิจัยที่ได้จากหน่วยงาน หรืองานประจำ
- ❑ มีเป้าหมายชัดเจนว่า จะแก้ไขปัญหา พัฒนา หรือขยายผล
- ❑ พิสูจน์หาคำตอบด้วยวิธีการที่น่าเชื่อถือ
- ❑ ช่วยพัฒนาข้อมูล ฐานข้อมูลให้เกิดประโยชน์
- ❑ ยืดหยุ่นในรูปแบบการวิจัย (ไม่มีรูปแบบตายตัว)
- ❑ เปิดพื้นที่สำหรับแนวคิดใหม่ๆ ในการทำงาน
- ❑ สร้างเสริมศักยภาพคนทำงาน
- ❑ เป็นเครื่องมือที่ช่วยคนทำงานในการสร้างความรู้
- ❑ ถ้าผลงานได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ ก็จะเป็นผลลัพธ์ที่เพิ่มคุณค่า องค์ประกอบที่สำคัญของ R2R

ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0)

“ประเทศไทย 4.0 หรือ Thailand 4.0” คือแนวนโยบายของประเทศไทยในปัจจุบันที่ต้องการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตาม**ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**” โดยรัฐบาลได้มีนโยบายที่จะใช้โมเดลขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วย**นวัตกรรม**เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 ซึ่งส่งผลให้**ระบบราชการ**ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวเองก็**ต้องปรับตัว** และเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่กำลังจะเกิดขึ้นในประเทศไทย 4.0 กล่าวคือ **ภาครัฐ**ต้องปรับตัวและต้องพลิกโฉม**เข้าสู่ยุคดิจิทัล**

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

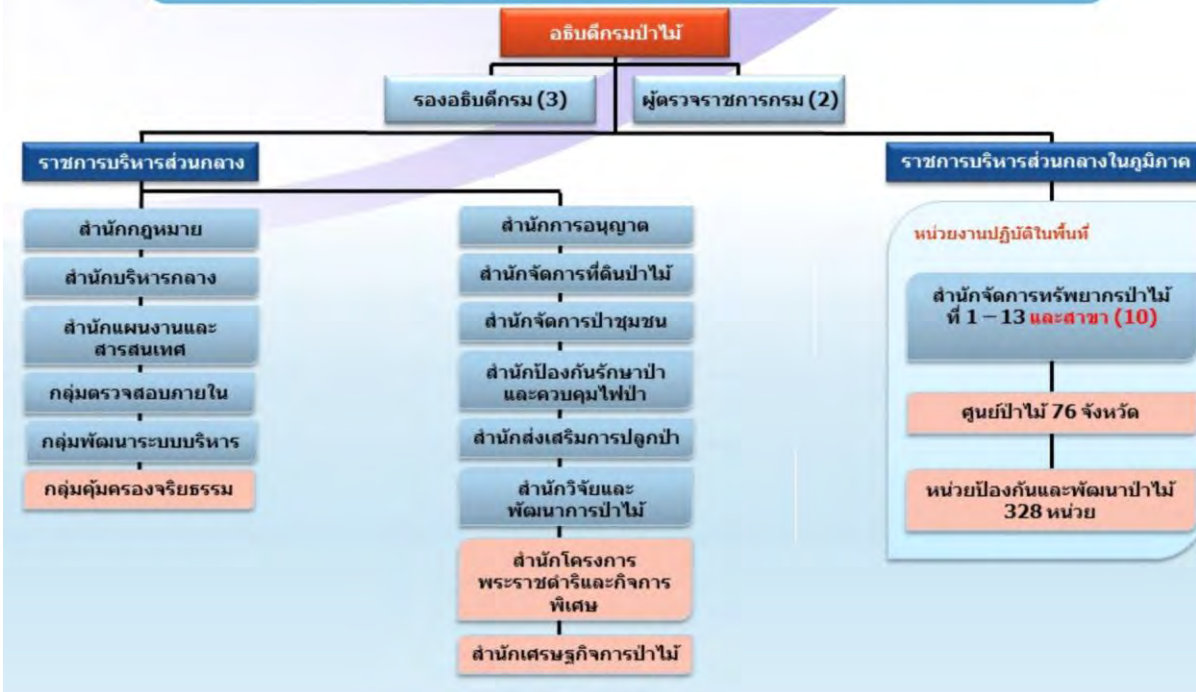
“ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโต
บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม”

จะต้องมีพื้นที่สีเขียวทุกประเภทรวม ร้อยละ 55

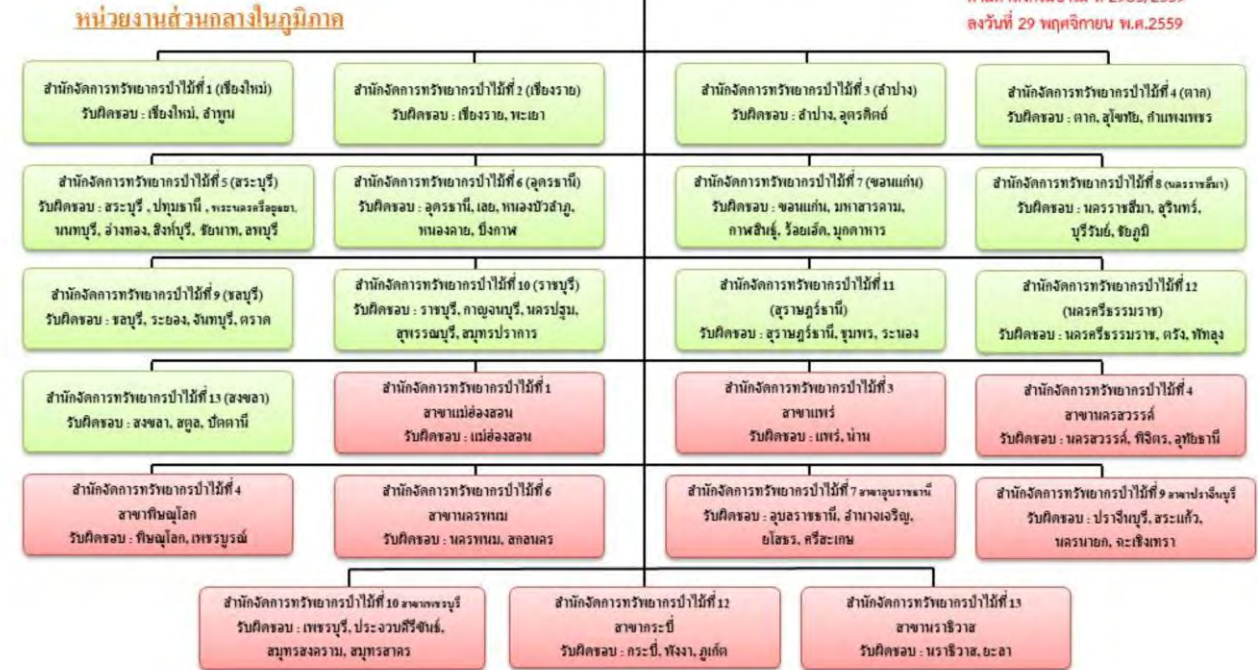
- จำแนกเป็นพื้นที่สีเขียวที่เป็นป่าธรรมชาติ ร้อยละ 35
- พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ ร้อยละ 15
- พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบท ร้อยละ 5

โครงสร้างกรมป่าไม้

โครงสร้างการแบ่งงานภายในตามอำนาจการบริหาร

พื้นที่รับผิดชอบของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 - 13 และสาขา 10 สาขา

บทบาทหน้าที่ของกรมป่าไม้ (Functions)

- สำนักส่งเสริมการปลูกป่า
- สำนักจัดการป่าชุมชน
- สำนักจัดการที่ดินป่าไม้
- สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า
- สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้
- ส่วนวิชาการและกฎหมาย
- สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1-13
- สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขา

Routine ของ RFD

Q1: งานประจำของกรมป่าไม้
มีอะไรบ้าง?

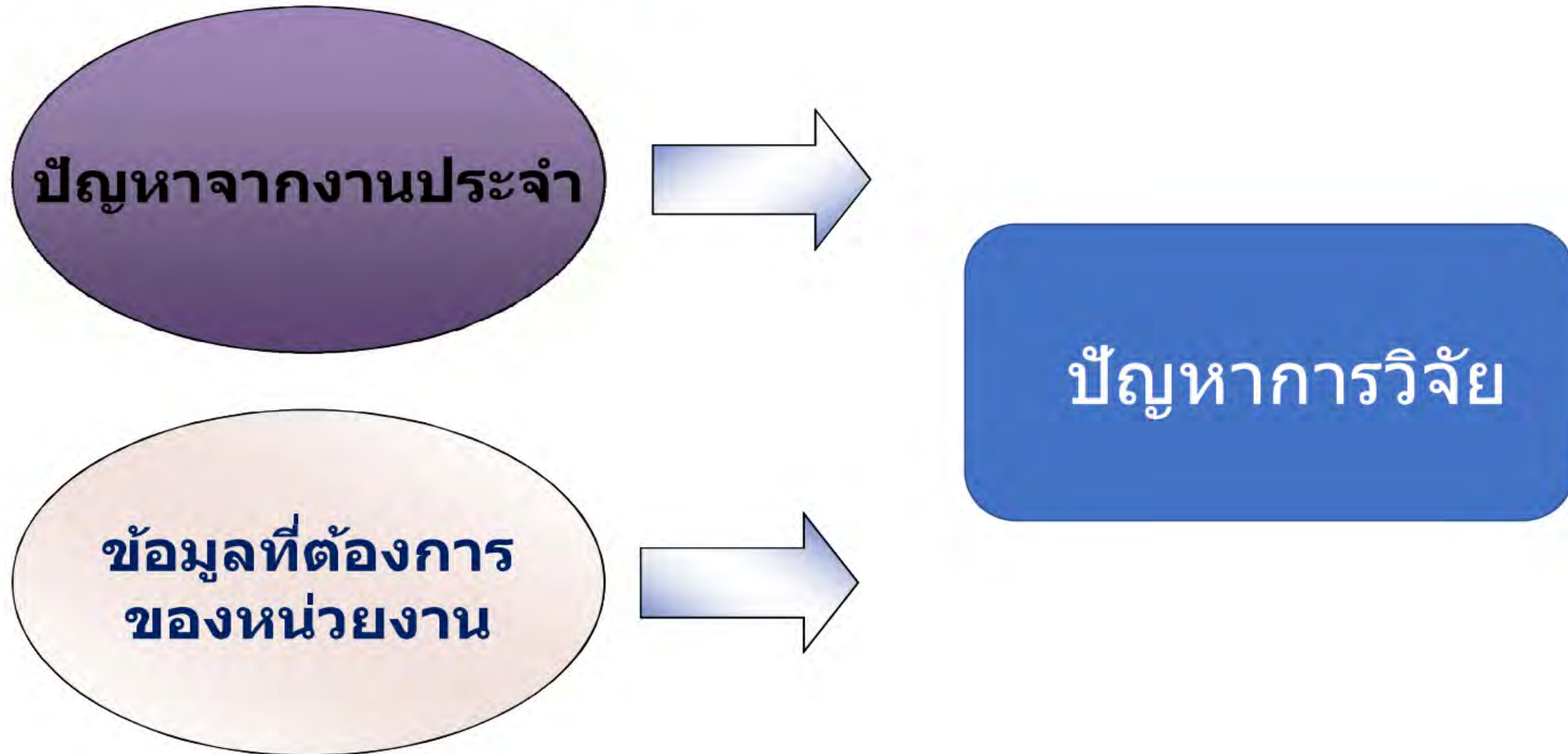

Routine ของ RFD

Q2: มีปัญหาอะไรบ้าง
จากการทำงาน?

การวิเคราะห์ปัญหาการวิจัย

Routine ของ RFD

Q3: จะแก้ไขปัญหา/
พัฒนาการทำงาน
ได้อย่างไร?

↑
DEVELOPMENT

RESEARCH

KU

KASETSART
UNIVERSITY

สังเกต
(Observation)

ปัญหาการวิจัย
(Research
Question)

เก็บรวบรวมข้อมูล
(Data collection)

การวิเคราะห์ข้อมูล
(Data Analysis)

เสนอแนะการนำไปใช้
Valid Suggestion

กระบวนการ

R2R

กระบวนการวิจัย

- **การระบุปัญหาการวิจัย**

- เป็นปัญหาที่สามารถทำได้ไม่กว้างเกินไป

- ตัวแปรที่ศึกษาสามารถวัดได้

- เป็นปัญหาที่ทำให้ได้ความรู้ แนวทางแก้ปัญหา

- สามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานได้

- **ตั้งคำถามวิจัยและตอบให้ได้**

- ปัญหาคืออะไร

- สำคัญมากน้อยเพียงใด

- ศึกษาปัญหานี้ได้อย่างไร

- ขอบเขตการวิจัยเพียงใด

RESEARCH OF RFD

“การวิจัย เป็นเรื่องของการศึกษา ค้นคว้า เพื่อพิสูจน์หรือหาคำตอบหรือหาข้อเท็จจริงอะไรบางอย่าง ที่อาจจะยังไม่มีค้นพบในเรื่องนั้น ๆ มาก่อน หรืออาจจะมีการค้นพบมาแล้ว แต่เมื่อเวลาเปลี่ยนไป มีความต้องการค้นหาใหม่อีกครั้งหนึ่งก็ได้” (เทียนฉาย กิรินันท์ และจรัญ จันทลักษณ์, 2534: 8)

โดย สรุป การวิจัย หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือวิธีการที่เชื่อถือได้ ซึ่งงานวิจัยแต่ละชิ้นมีความเป็นระบบและเชื่อถือได้มากน้อยแตกต่างกัน การวิจัยกับการค้นคว้าจึงเป็นเรื่องเดียวกัน และการวิจัยที่ดีต้องเริ่มจากการค้นคว้ามามาก่อน

สรุปกระบวนการ/ขั้นตอนการวิจัย ประกอบด้วย

1. กำหนดปัญหาการวิจัย
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. กำหนดขอบเขตการวิจัย
4. กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย/ ทบทวนวรรณกรรม
5. กำหนดสมมติฐานการวิจัย
6. การออกแบบการวิจัย
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล
8. การประมวลผลและวิเคราะห์ผล
9. การเขียนรายงานการวิจัย

RESEARCH OF RFD

1. ขั้นตอนหาข้อมูลเบื้องต้น
2. ขั้นพัฒนาโครงร่างวิจัย
3. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล
5. ขั้นสุดท้าย การเขียนรายงานการวิจัย

10 ขั้นตอน การวิจัยขั้นเทพ

แบ่งออกเป็น 10 ขั้นตอนด้วยกัน คือ เริ่ม ต้น-ค้นคว้า-หาเป้า-เลาโจทย์-กำหนดวิธีการ-ทำงานภาคสนาม-ถามหาความรู้ ใหม่-ใช้บทคัดย่อ นำทาง-นำเสนออย่างสร้างสรรค์-มุ่งมั่นสู่ขั้นเทพ โดยมีรายละเอียดขยายความได้ดังต่อไปนี้

1. เริ่มต้น	- หาเรื่องที่ใช่ ประเด็นวิจัยที่ชอบ
2. ค้นคว้า	- ก่อนลงมือวิจัย รู้อะไรอยู่ก่อนบ้าง
3. หาเป้า	- อยากรู้อะไรอีก จากที่ไปค้นคว้ามา
4. เลาโจทย์	- สืบคำถามวิจัยให้แหลมคม
5. กำหนดวิธีการ	- เลือกวิธีหาข้อมูลมาตอบคำถาม
6. ทำงานภาคสนาม	- เก็บข้อมูลให้เป็นระบบ
7. ถามหาความรู้ใหม่	- ข้อมูลที่ได้บอกอะไรใหม่
8. ใช้บทคัดย่อ นำทาง	- คิดให้ชัด จัดลำดับความสำคัญ
9. นำเสนออย่างสร้างสรรค์	- สื่อสารความรู้สู่การเปลี่ยนแปลง
10..มุ่งมั่นสู่ขั้นเทพ	- เดินทางหมิ่นลิ เริ่มต้นที่ก้าวแรก

Research Proposal

โครงงานวิจัย (Proposal) ที่ควรรู้...

เมื่อเราคิดที่จะทำวิจัย สิ่งที่จะช่วยกำหนดความคิดให้มีระบบเป็นขั้นเป็นตอน คือ โครงงานวิจัย โดยส่วนใหญ่ ผู้ทำวิจัยจะเขียนโครงร่างฯ ซึ่งมีส่วนประกอบหลัก ๆ ได้แก่

1. ชื่อโครงการ
2. วัตถุประสงค์
3. หลักการและเหตุผล
4. การทบทวนวรรณกรรม
5. วิธีการวิจัย
6. ตารางการดำเนินงาน
7. บรรณานุกรม
8. งบประมาณ

ตัวอย่างในการวิเคราะห์ปัญหาการวิจัย

- ❑ ปัญหาที่พบ (คำถามเชิงปฏิบัติการ) : ชาวบ้านบ่นเรื่องกล้าไม้ที่แจก ว่ามีไม่ตรงตามความต้องการที่ชาวบ้านอยากได้
- ❑ ปัญหาการวิจัย: **กล้าไม้ชนิดใดที่ชุมชนต้องการปลูก**
- ❑ กำหนดตัวแปร: ตัวแปรต้น....ชนิดกล้าไม้
ตัวแปรตาม....ความพึงพอใจของชุมชน
- ❑ ประชากร: ชาวบ้าน/ชุมชน ที่มาขอรับกล้าไม้
- ❑ ชื่อเรื่องการวิจัย: **ความพึงพอใจของประชาชนต่อกล้าไม้ชนิดต่าง ๆ ที่กรมป่าไม้แจก**

THANK YOU

